

Gestarte banen door bijstandsontvangers met een re-integratievoorziening

DOOR Thirsa Leendertse

Begin 2016 ontving 27 procent van de bijstandsontvangers een re-integratievoorziening (134 duizend personen). In 2016 startten zij 40 duizend banen, waarvan de helft met behoud van voorziening en bijstand. Van de grotere gemeenten werden in Alphen aan de Rijn naar verhouding de meeste banen gestart zonder behoud van gemeentelijke ondersteuning.

Het doel van de in januari 2015 ingevoerde Participatiewet is om iedereen met arbeidsvermogen naar betaald werk toe te leiden. Vooral voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt kan het moeilijk zijn om een baan te vinden, bijvoorbeeld omdat zij langdurig ziek zijn geweest of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn. Gemeenten kunnen daarom ondersteuning bieden in de vorm van een re-integratievoorziening. Afhankelijk van de situatie wordt gekozen voor het type voorziening met de grootste kans op blijvend succes op de arbeidsmarkt. Zo zijn er re-integratievoorzieningen die zich richten op het vergaren van meer kennis en werkervaring, om zo de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Daarnaast zijn er voorzieningen waarbij ondersteuning op of rond de werkplek wordt geboden, zodat ook mensen met bijvoorbeeld een (gedeeltelijke) arbeidsbeperking weer aan de slag kunnen.

Bijstandsontvangers

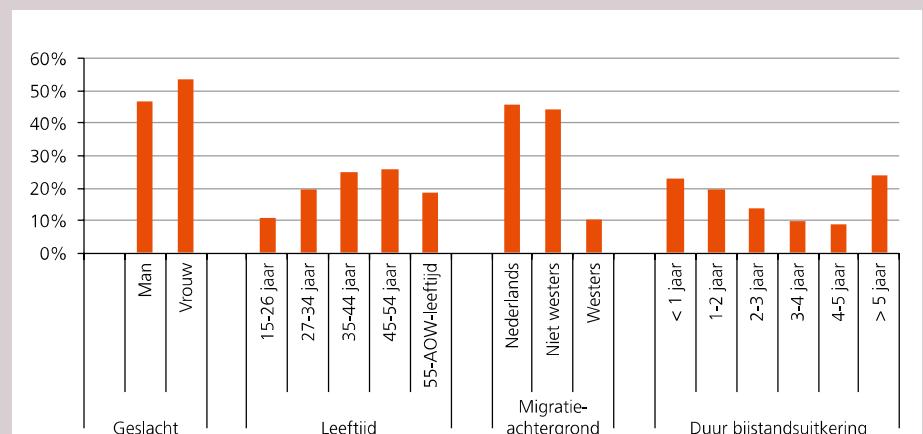
Bijstandsgerechtigden vormen een belangrijke doelgroep voor re-integratieondersteuning door gemeenten. Personen komen in aanmerking voor een bijstandsuitkering wanneer zij niet genoeg geld hebben om in hun levensonderhoud te voorzien, zodat ze de periode tot aan een nieuwe baan

kunnen overbruggen. Het overgrote deel van de in totaal 166 duizend personen met een re-integratievoorziening aan het begin van 2016 had een bijstandsuitkering. In totaal waren dit 134 duizend personen, dit is 27 procent van alle bijstandsgerechtigden in deze periode. Bijstandsontvangers zijn verplicht om mee te werken aan re-integratievoorzieningen die de gemeente hen aanbiedt. Voorzieningen waren nagenoeg evenveel toegekend aan personen die minder dan één jaar in de bijstand zaten, als aan personen met een langdurig lopende bijstandsuitkering van vijf jaar of langer. Naar verhouding waren er iets meer vrouwelijke bijstandsontvangers met een

voorziening dan mannelijke. Een groot deel van de voorzieningen behoorde tot personen met een leeftijd van 35 tot en met 54 jaar. Jongere bijstandsontvangers (15-26 jaar) hebben vaak een kleinere afstand tot de arbeidsmarkt en vormden dan ook een minder belangrijke doelgroep: slechts elf procent ontving een voorziening. Daarnaast had iets meer dan de helft van de bijstandsontvangers met een voorziening een migratieachtergrond, waarvan het overgrote deel (81%) een niet-westerse migratieachtergrond.

Gestarte banen

Door bijstandsontvangers met een re-integratievoorziening zijn in 2016 zo'n

Figuur 1. Kenmerken van bijstandsontvangers met een re-integratievoorziening aan het begin van 2016.

Bron: CBS

44 duizend banen gestart. Het grootste deel van deze banen werd gestart na een kortdurende bijstandsuitkering. De voorzieningen voorafgaand aan de banen waren vaak ook van korte duur: drie kwart liep korter dan één jaar. Van de apart te onderscheiden voorzieningen zijn naar verhouding de meeste banen gestart vanuit een participatieplaats. Bij een participatieplaats kunnen bijstandsgerechtigden die nog niet bemiddelbaar zijn op de arbeidsmarkt, maximaal twee jaar eenvoudig werk doen bij een reguliere werkgever met behoud van uitkering. Op deze manier kan deze groep werkervaring opdoen en zo hun kans op de arbeidsmarkt vergroten.

Ondersteuning

Van de 44 duizend banen die in 2016 na een voorziening zijn gestart, bestonden zo'n 40 duizend banen één maand na de start nog steeds. Bij vier vijfde van deze banen was sprake van behoud van een re-integratievoorziening en/of bijstandsuitkering. In deze gevallen was ondersteuning ook tijdens de gestarte baan nodig of was het inkomen van de

gestarte baan ontoereikend. In 2016 werd bijna de helft van de banen gestart met behoud van zowel een voorziening als bijstand. Het aandeel banen met dubbele ondersteuning was hoger als de duur van de voorafgaande re-integratievoorziening langer was. Personen met een arbeidsbeperking zullen vaak een baan starten met behoud van een voorziening, omdat zij zonder ondersteuning een kleine kans hebben op een reguliere baan. Een belangrijk voorbeeld van een dergelijke voorziening die tijdens een baan wordt ingezet, is de 'loonkostensubsidie': hierbij ontvangt een werkgever subsidie om verminderde productiviteit van een werknemer met een arbeidsbeperking te compenseren. De werknemer heeft een regulier arbeidscontract en ontvangt het cao-loon of wettelijk minimumloon van de werkgever.

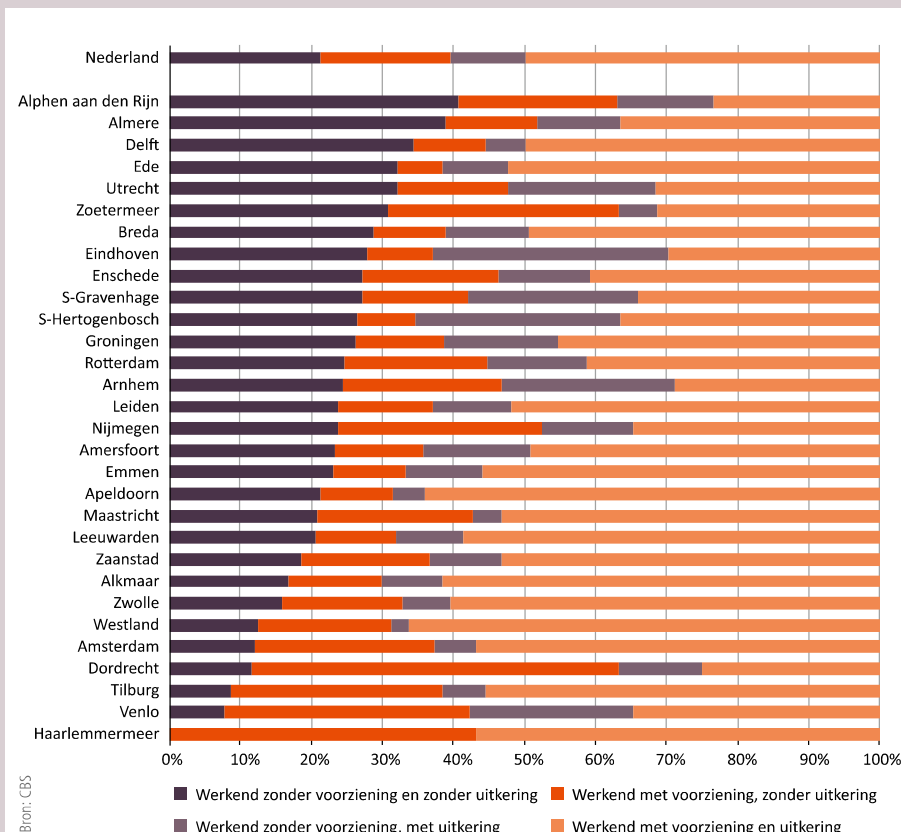
Baanstarters

Personen kunnen meerdere banen starten in een jaar. De bijna 40 duizend, vanuit een voorziening gestarte, banen die één maand na de start nog steeds bestonden, zijn gestart door 30 duizend

personen. Deze groep baanstarters bestond voor iets meer dan de helft uit mannen (56% versus 44%). Vrouwen werkten naar verhouding vaker met behoud van zowel bijstand als voorziening. Hetzelfde gold voor personen uit hogere leeftijdsgroepen: het aandeel banen met een doorlopende voorziening en bijstand nam toe met de leeftijd van de baanstarters. Hoewel aan het begin van 2016 de meeste voorzieningen waren toegekend aan bijstandsontvangers uit de leeftijdsgroep 35 tot en met 54 jaar, startten zij in 2016 een nagenoeg gelijk aantal banen vanuit een voorziening als jongere bijstandsontvangers (15-34 jaar). Personen uit de groep 55 jaar tot de AOW-leeftijd hadden daarentegen beduidend minder vaak een baan: slechts 5 procent van het totaal aantal gestarte banen vanuit een voorziening. Wat herkomst betreft, gingen personen met een niet-westerse migratieachtergrond naar verhouding vaker aan de slag met behoud van een re-integratievoorziening en bijstandsuitkering dan personen met een Nederlandse of westerse (migratie)achtergrond.

Gemeenten

In het eerste halfjaar van 2016 zijn in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag de meeste banen gestart door bijstandsontvangers met re-integratievoorziening. Dit zijn ook de steden met de meeste bijstandsgerechtigden. Utrecht, als vierde grootste gemeente naar inwonertal van Nederland, viel echter net buiten de top tien van gemeenten waar de meeste banen werden gestart in het eerste halfjaar van 2016. Wanneer wordt gekeken naar de gemeenten met minimaal 100 duizend inwoners, zijn er tussen deze gemeenten duidelijke verschillen in het type gestarte banen vanuit een re-integratievoorziening. In de gemeente Alphen aan den Rijn was het aandeel gestarte banen zonder voorziening en bijstand het hoogst, een maand na het begin van de baan was daar bij 41 procent geen ondersteuning meer nodig. In de gemeente Westland werden daarentegen naar verhouding de meeste banen gestart met behoud van uitkering én voorziening (66%). In de gemeente Haarlemmermeer gingen alle gestarte banen samen met een re-integratievoorziening (met of zonder bijstand).

Figuur 2. Startende banen vanuit bijstand met re-integratievoorziening in gemeenten met minimaal 100 duizend inwoners.